

Nazwa przedmiotu Filozofia współczesna	Poziom studiów: doktoranckie
Nazwisko wykładowcy prowadzącego: prof. dr hab. Marek Maciejczak	Wymiar godzin 30
<p>Założenia i cele przedmiotu: Wprowadzenie do filozofii współczesnej: jednostka w społeczeństwie konsumpcyjnym, funkcje i struktura języka, zagadnienia rozwoju nauki, struktura teorii naukowej, problemy weryfikacji i falsyfikacji hipotez, racjonalności, wiedzy, prawdy itd.</p>	
<p>Treści programowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> <p>1. Społeczeństwo konsumpcyjne a moralność: socjologiczne badania śledzą dokonujące się zmiany i pozwalają ocenić zmianę sensu pojęć konstytutywnych dla rozumienia tego, kim jest, czy raczej był człowiek: indywidualności, tożsamości, odpowiedzialności, wolności, szczęścia, zobowiązań wobec społeczności, nauki, sztuki i szerzej - kultury. Konsekwencje rezygnacji z obowiązku bycia sobą - zastąpienie poczucia indywidualnej autonomii przez sieć wzajemnych kontaktów i współzależności. Rynek oferuje możliwości tworzenia siebie, własnej tożsamości, nie potrzebuje norm, ideałów. Wystarczy wybór stylu zachowania, ubioru, sposobu spędzania wolnego czasu itd. by płynnie określać to, kim się jest. Środki konieczne do tworzenia i zachowania tożsamości. Najważniejszym z nich jest obowiązek poznania siebie. W kwestii tej powinno się odwołać do idei filozofów: Kanta, Heideggera, Wittgensteina, Ricoeura, Spaemanna itd.</p> <p><i>Dyskusja pytań:</i> Czy potrzebna jest refleksja, obowiązek poznania siebie, doświadczenia wartości, które daje poczucie sensu życia? Czy tworzenie własnego stylu postępowania jest nieodłączne o pojęcia dobra? Czy kształtując nasze życie pod względem moralnym trzeba mieć pewną wizję dobra, tego, co samo w sobie jest wartościowe, co powinniśmy kochać i podziwiać?</p> <p>2. Teoria języka: dokonujący się w wieku XIX i XX szybki rozwój empirycznych nauk o języku zapoczątkowały zorientowanie filozofii na język. Studia porównawcze wykazały konstytutywną rolę języka, który kształtuje ducha ludzkich społeczności, wyznacza i determinuje myślenie. Język nie tylko jest środkiem porozumiewania się, ale narzędziem kształtowania myśli i poznania.</p> <p><i>Dyskusja pytań:</i> Czy jesteśmy uwięzieni w strukturach gramatycznych naszego języka, że nie możemy wyjść poza kategoryzacje utrwaloną w jego strukturze gramatycznej?</p> <p>3. Problemy teorii nauki: rozwój nauki, struktura teorii naukowej, weryfikacja i falsyfikacja hipotez, racjonalności wiedzy, prawdy itd. Podejmują je metodologowie, historycy nauki, filozofujący fizycy, matematycy, biologowie itd.: Popper, Quine, Kuhn, Lakatos, Feyerabend. Dyskusje nie doprowadziły do zgodnego obrazu nauki. Sporne są nie tylko sprawy szczegółowe: stosunku obserwacji do teorii, sposobów uzasadniania, ale też podstawowe pojęcia: potwierdzalności, prawdziwości, tła wiedzy, niewspółmierności teorii itd. W istocie nie wiemy, co dokładnie oznacza nazwa „nauka”.</p> <p><i>Dyskusja pytań:</i> Czy dysponujemy jasnym kryterium oddzielającym naukę od tego, co nie jest już nauką? Jakie czynniki należy brać pod uwagę, określając treść pojęcia „nauka”? Jeśli nie dysponujemy jasnym kryterium naukowości, to czy w nauce wszystko jest uprawnione - każda koncepcja nauki i metody naukowej?</p> 	
<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu: Esej (8-10 stron) na wybrany temat, obecność i aktywność na seminarium</p>	

Literatura podstawowa:

1. Z. Bauman: Szanse etyki w zglobalizowanym świecie, tłum. J. Konieczny, Kraków 2007,
2. A. Giddens, Nowoczesność i tożsamość. Ja i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności, tłum. A. Szulżycka, Warszawa 2007,
3. T. H. Eriksen, Tyrania chwili. Szybko i wolno płynący czas w erze informacji, tłum. G. Sokół, Warszawa 2003,
4. L. Wittgenstein, Tractatus logico-philosophicus, przeł. B. Wolniewicz, Warszawa 1997
5. W. Sady, Wittgenstein. Życie i dzieło, Lublin, 1993.
6. Z. Bauman, Kultura w płynnej nowoczesności, Warszawa 2011.
7. Nagel, T., Co to wszystko znaczy. Bardzo krótkie wprowadzenie do filozofii, Warszawa 1993.
8. Filozofia moralności. Wina, kara, wybaczenie, Warszawa 2000.
9. L. Wittgenstein, Uwagi o religii i etyce, Kraków 1995
10. Quine, W.V., Granice wiedzy i inne eseje filozoficzne, wybór i tłum. B. Stanosz, Warszawa 1986.
11. Th. S.Kuhn, Struktura rewolucji naukowych, Warszawa 2001.
12. B. Allen, *Prawda w filozofii*, Warszawa 1994.
13. D. Davidson, *Myśl i mowa*, w: *Język w świetle nauki*, Warszawa 1980, s. 340-362.
14. W. O. Quine, *Granice wiedzy i inne eseje filozoficzne*, Warszawa 1986.
15. L. Wittgenstein, *Dociekania filozoficzne*, Warszawa 1972.
16. M. Dummett, M., *Logiczna podstawa metafizyki*, przeł. W. Sady, Warszawa 1998.
17. G. Frege, G., *Pisma semantyczne*, tłum. B. Wolniewicz, Warszawa 1977.
18. W.O.Quine W.V, *Słowo i przedmiot*, tłum. C. Celiński, Warszawa 1999.
19. L. Wittgenstein, *Uwagi o podstawach matematyki*, przeł. M. Pręba, Warszawa 2000.
20. L. Wittgenstein, L., *Uwagi różne*, przeł. M. Kowalewska, Warszawa 2000.

Literatura uzupełniająca:

1. A.Chalmers, *Co zwiemy nauką*, tłum. A.Chmielewski, Wrocław 1993;
2. J. M.Bocheński, *Współczesne metody myślenia*, Poznań 1992;
3. Wojciech Sady, *Spór o racjonalność naukową*, Wrocław 2000;
4. W.O. Quine, *Dwa dogmaty empiryzmu i inne eseje*, Warszawa 1968.
5. A. Grobler, *Prawda a względność*, Kraków 2000.
6. A. Grobler, *Pomysły na temat prawdy*, Kraków 2001.
7. H. Putnam, *Wiele twarzy realizmu i inne eseje*, Warszawa 1998.
8. A. Chalmers, *Co zwiemy nauką*, tłum. A.Chmielewski, Wrocław 1993.
9. T. S.Kuhn, *Struktura rewolucji naukowych*, Warszawa 2001.
10. T. S.Kuhn, *Dwa bieguny empiryzmu*, Warszawa 1985.
11. T.S.Kuhn, *Droga po strukturze*, Warszawa 2003.
12. I. Lakatos, *Pisma z filozofii nauk empirycznych*, Warszawa 1995.
13. P. K. Feyerabend, *Jak być dobrym empirystą*, Warszawa 1979.
14. P. K. Feyerabend, *Przeciw metodzie*, Warszawa 2000.
15. M. Tempczyk, *Teoria chaosu a filozofia*, Warszawa 1998.
16. K. Popper, *Logika odkrycia naukowego*, Warszawa 1977.
17. W.O. Quine, *Dwa dogmaty empiryzmu i inne eseje*, Warszawa 1968.
18. Ewa Drzazgowska, *Język i rzeczywistość. Aspekty różnorodności*, Warszawa 2016.